6. Jézus gyermekkora – ifjúkora

Mit tudhatunk gyermekkoráról?

„Végül is egyszerűen képtelenség szinte bármit is mondani Jézus názáreti gyermekéveiről. Ennek oka abban keresendő, hogy mielőtt Jézust messiássá nyilvánították, lényegtelen volt, hogy egy zsidó parasztnak, aki Galilea egy jelentéktelen porfészkéből származott, milyen gyerekkora volt. Miután pedig Jézust messiásnak nevezték, csecsemő- és gyerekkorának csak azok az aspektusai számítottak, amelyeket megfelelő képzelőerővel fel lehetett használni, hogy megtámogassák a teológiai kijelentéseket messiási voltával kapcsolatban.”[1]

Hogyan állhatott Jézus az írás-olvasással?

„Nagyon valószínű, hogy az arámi anyanyelvű Jézus ekkoriban magára szedett némi (konyha)görögöt is. Bár Jézus néhány mondata „jobban” cseng, ha visszafordítjuk az Újszövetség görögét arámira, nem mindig ez a helyzet. Elméletileg lehetséges, hogy Jézus arámiul és görögül is tudott; Robert Funk, a Jesus Seminar alapítója szerint egyenesen kétnyelvű volt.”[2]

„Az I. századi Palesztinában szinte senki sem tudott írni-olvasni, különösen igaz ez a parasztságra. A becslések szerint a zsidó földművesek 97 százaléka sem írni, sem olvasni nem tudott – ez nem meglepő egy olyan, főleg szóbeli hagyományokra épülő társadalomban, amelyben Jézus élt. Bizonyos, hogy a héber Biblia fontos szerephez jutott a zsidók életében. Jézus idejében azonban a zsidók túlnyomó többsége alig értett héberül – tudásuk addig terjedt, hogy nagyjából megértették az írásokat, amelyeket felolvastak nekik a zsinagógában. A héber az írástudók és a törvénymagyarázók nyelve volt – a tanulás nyelve. Jézusnak és a hozzá hasonló parasztoknak elképesztő nehézséget okozott volna, hogy megszólaljanak héberül, még a nyelv beszélt változatán is, ezért is fordították le az írásokat arámira, a zsidó parasztság fő nyelvére – és Jézus anyanyelvére. Valószínű, hogy Jézus tudott valamennyire görögül, a Római Birodalom lingua francáján (ironikus módon a meghódított területeken a latint használták a legkevésbé). Talán képes volt megvitatni egy szerződést vagy beszélni a megrendelőivel, de prédikálni biztosan nem tudott. Görögül kizárólag a hellenizált heródesi elit, a júdeai papi arisztokrácia és a tanult diaszpóra zsidói beszéltek, nem pedig a galileai parasztok és napszámosok.

Akármilyen nyelveken beszélt is Jézus, nincs okunk azt gondolni, hogy bármelyiken is tudott írni – még arámiul sem.

---

[1] Reza Aslan: A zelóta. Scolar Bp. 2014. 69.

[2] Paul Verhoeven: Názáreti Jézus. Nyitott Könyvműhely. Bp. 2010. 62.

Názáretben nem volt olyan iskola, ahová a parasztok gyerekei járhattak volna.”[3]

„Az evangéliumok azt állítják ugyan, Jézus tanított a szülőfaluja zsinagógájában, egyetlen régészeti lelet sem bizonyítja, hogy az ókori Názáretben zsinagóga állt volna, bár lehet, hogy valamiféle kisebb épület zsinagógaként szolgált (ne feledjük, hogy Jézus idejében a zsinagóga lehetett akár egy kis szoba is a Tóra egy tekercsével). Nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy az evangéliumok megírásakor a jeruzsálemi Templom már nem létezett, és a zsidók kizárólag zsinagógákban gyűlhettek össze. Így már nem annyira furcsa, hogy Jézus miért tanít minden faluban és városban a helyi zsinagógában.
Názáretben egyetlen feliratot sem találtak, vagyis nem valószínű, hogy a lakosság tudott volna írni-olvasni. A tudósok szerint Jézus korában a zsidó földművesek 95-97%-a írástudatlan volt.”[4]

2023. február

[3] Aslan: i. m. 66-7.
[4] Aslan: i. m. 258-9